

רשמה א.ב.

4060

פרוטוקול מספר 33/ד'
מישיבת הוועדה לעניני פנים
שהתקיימה ביום ג', כ"ד בסיון תשי"ט - 30.6.59
בשעה 08.30

משתתפים:

- ע. דגני - יו"ר
- מ. אונא
- ד. בר-רב-האי
- ר. הקטין
- י. ישעיהו
- ח. לנדאו
- ש. פרלשטיין
- ח. צדוק
- י. ריפתיין (באיחור)
- י. שופמן

מנומנים:

מר שבו - מנהל משרד הפנים
מר רוטנברג - משרד הפנים

סדר-היום:

1. חוק הגימלאות לראשי עיריות
2. חוק הרשויות המקומיות (היטל סעד ונופש) (המשך).

היו"ר ע. דגני:

אני פותח את הישיבה.

יו"ר הוועדה ח"כ ריפתיין ביקשני לנהל את ישיבת היום, כיוון שהוא יגיע באיחור.

קיבלנו מברק ממרכז השלטון המקומי, בו הם מבקשים לסיים את הדיון בחוק הגימלאות לראשי העיריות עוד במושב הנוכחי של הכנסת.

י. ישעיהו:

חוק הגימלאות הוא חוק דחוף, וקבלתו מוכרחה להתאשר עוד במושב זה של הכנסת, כיוון שהוא מקיף בעיות אישיות רבות. אני מציע אפוא שנעביר חוק זה לוועדת משנה בת שלושה חברים, אשר תביא למליאת הוועדה את החוק בעוד שבועיים לאישור לפני הקריאה הסופית בכנסת.

ד. בר-רב-האי:

גם אני חושב שהחוק הזה דחוף, אבל אינני חושב שצריך לבחור בוועדת משנה, אם כי לא אסתייג מכך.

י. שופמן:

חוק היטל סעד ונופש מסתבך והולך בוועדה, ואם אנו חושבים שחוק הגימלאות הוא אמנם חשוב - אין מנוס מהעברתו לוועדת משנה.

הדחלט:

להעביר את חוק הגימלאות לראשי העיריות לוועדת משנה. הרכב ועדת המשנה ייקבע בנוכחות יו"ר הוועדה ח"כ ריפתיין.

2) חוק תרשומות המקומיות (היטל סעד ונופש)

סעיף 1(ב)

ה'י"ד ע. דגבי:

(קודא את הסעיף).

ח. לנדאן:

אני מניח שסוג הדיור המוזכר בסעיף זה איננו סוג א'-א' בנופש. אם אדם גר בדירה בת ארבעה חדרים והוא משכיר שלושה מהם, הרי מבחינת נופש זהו סוג גרוע, כיוון שהנחיות משותפת וכו'. אל תקפצו אפוא על מציאה זו.

מר רוטנברג:

מספר החדרים המושכרים באופן פרטי גדול ממספר החדרים בבתי-מלון. נוסף לכך, במרבית המקרים לא האנשים הפרטיים משכירים את החדר אלא בתי-המלון שוכרים אותם בבתי הפרטיים והם-הם המשכירים אותם לאחרים, ודינם כדין המלון עצמו.

ד. בר-רב-האי:

הבעיה איננה פשוטה. נכון שלגבי מקרים דגבי צו ח"כ לנדאן, כי זוהי הפנסה נוספת דוקא למיעוטי יכולת, בעיקר של האשה, למשך חדשי עונה מסויימים. על אלה באמת לא צריך לחול החוק הזה. אבל יש סוג אחר, כפי שהזכיר מר רוטנברג. יש מקרים שנת המלון שוכרים את החדרים בבתי הפרטיים ומשכירים אותם לאנשים, והאנשים משלמים לבית-המלון ואף אוכלים את ארוחותיהם במלון. בסעיף 1(א) צריך אפו ליהוסיף פסקה שתכלול גם את הסוג הזה, ואילו את סעיף (ב) צריך למחוק.

ה. שופמן:

גם אני חושב שיש להפריד בין הדברים. חדרים בב פרטיים משכירים ושוכרים מיעוטי יכולת המחפשים משגור זול ואוכלים את ארוחותיהם בחוץ. שאלה שניה היא איך תקבע זאת העירי האם היא צריכה לערוך ביקורת וחיפושים מבית לבית כדי לקבוע אם מושגים שם חדרים או לא? משום כך לא צריך, לדעתה, ההיטל לחול על חדרים פרטיים המושגים שלא באמצעות בתי-מלון.

ו. הקטיין:

יש סוגים שונים של מבריאים, וסוגים שונים של חדרים. בנהריה, למשל, רוב-רובם של המבריאים נמצאים בבתי פרטיים. אין לי עצה לדבר הזה, אבל אני חושבת שצריך למצוא ביטוי לאפשרות שהשוכר ולא המשכיר הוא מעוט-היכולת, ולגבי המשכיר לא נורא אם באמת ישלם את ההיטל.

מר רוטנברג:

אני מבקש את חברי הוועדה לא לראות הכל מתוך אספקט של המספן שאין לו מה לאכול. יש אנשים המשכירים חדרים והם אינם מסכנים כל-כך, ועושים זאת כדי להשיג תוספת על משכורת רגילה שיש להם ממקור אחר. והרי גם כאן המדובר הוא בדרגות שונות, והדרגה הנמוכה תהיה משוחררת. גם בעירייה - כפי שאני אומר תמיד - יושבים נציגי ציבור, וגם לבגד עיניהם עומדים העניינים המסכנים, ואפשר להשאיר זאת לשיקולם.

ה'י"ד ע. דגבי:

כיוון שח"כ ריפתין נכנס זה עתה לחדר, ברצוני להפנות אלינו את שאלת הרכבה של ועדת המשנה שהחלטנו עליה לפני דקות אחדות, לענין חוק הגימלאות לראשי עיריות.

י. ריפתין:

אני מציע את ח"כ בר-רב-האי כיו"ר ועדת המשנה, ואת ח"כ שופמן והקטיין כחבריה.

הרחלט:

לגבי חוק הגימלאות לראשי עיריות - לאשר את ההרכב הבא של ועדת המשנה: ח"כ בר-רב-האי - יו"ר; ח"כ הקטיין ושופמן - חברי הוועדה.

י. ריפתין:

כל זה - בתנאי שלמשרד הפנים אין התנגדות לכך, כיוון ששר הפנים הציע סדר-עדיפות אחר של החוק ואני מבקש אפוא שנציגי משרד הפנים יאשרו שקביעת ועדת המשנה אין השר רואה סטייה מסדר העדיפות שהציע.

אם זהו הדבר - הדבר בסדר.

מר שבו:

אנו חוזרים לחוק היטל סעד ונופש, ולסעיף שבו עסקנו.

הינ'ר ע. דגני:

לא ברורה לי בסעיף 1(ב) המלה "מקומות", כי עלול להשתמע מכך שהכוונה היא לדיור. אולי כדאי לכתוב "רשויות מקומיות" במקום "מקומות". עכ"פ, דרוש פה דיוק רב יותר בניסוח.

מר שבו:

אני מציע למחוק בכלל את המלה "מקומות", כי אחרת צריך לפרט שהמקומות הם נהריה, טבריה וכו', אחרת לא יהיה כל מפתח להגדרת "מקומות". מוטב לומר "חדרים המושכרים לסעד או לנופש", ולא "מקומות", כי אחרת אין גבול לדבר.

י. ישעיהו:

עלינו להשיג בהירות בשתי נקודות: (1) מה הם מקומות הישוב שעליהם יחול החוק; (2) מה הם סוגי

ח. צדוק:

החדרים שעליהם הוא יחול.

לשאלה הראשונה - אני חושב שהנכס המוצע עלול לפתוח פתח לאי-הבנות. יכולים להרחיב זאת גם לגבי ת"א וירושלים, כי למעשה אין כמעט מקום בארץ שבעונה מסוימת לא באים אליו אנשים ממקורות אחרים בארץ כדי להינפש. אני מצדי לא הייתי מהסס ללכת בדרך של הכרזה ע"י שר הפנים לגבי מקומות מסוימים כמקומות נופש לצורך החוק הזה. אז נדע שהכוונה היא לנתניה בקיץ וטבריה בחורף וכו'.

שנית, לא הייתי רוצה שגם במקומות כאלה השכרה מקריטת תוכל להיכלל במסגרת זו, והדבר צריך להיות מוגבל לחדרים העומדים להשכרה לצורך הכרזה ונופש שהם עיסוקם של הבעלים בעת העונה, ולא לחדרים שהושכרו למשל עקב נסיעה לחו"ל או השכרה מקריטת וכו'.

י. שופמן: איך תוכל להבטיח זאת?

ח. צדוק: אני מוכן להשאיר זאת לביהמ"ש.

אני מציע שלא לסבך את הסעיף ע"י המלה "מקומות", ולכתוב פשוט: "חדר או מקום לינה המושכרים...".

י. ישעיהו:

זה מרחיב את הסעיף עוד הרבה יותר, כי הניסוח הזה מכיל את כל דיירי המשנה במסגרת חוק זה.

הינ'ר ע. דגני:

אני מקבל את הצעתו הראשונה של ח"כ צדוק בדבר ההכרזה. הדבר ייעשה בצו.

מר שבו:

ע"ם לא לסבך את הדבר ולא להביא לצורך ללכת לביהמ"ש. אני מציע להכניס פסקה זו לסעיף בדבר ועדת הערר, והיא שתחליט אם חדר משמש או אינו משמש לצורך זה לפי חוק זה.

אני מתנגד כמובן למחיקת הסעיף, כי הדבר יגזול הכנסות לא רק בעתיד, אלא כאלו שכבר ישנן כיום לרשויות מקומיות, ובייחוד במקומות של קיט כמו טבעון ונהריה.

י. שופמן:

בכל העולם משכירים במקומות הקיט גם חדרים פרטיים, ומשלמים לא תוספת של היטל סעד, אלא "קורטאקס" שאותו משלם הדייר. המקום מספק נוחיות מסוימת ובידור, ועבור זה הוא גובה מס, אבל אין לזה כל קשר עם התשלום בעד החדר הפרטי. הזהרו מפני כניסה לרשות היחיד ומפני הצורך שפקחים ייכנסו לכל דירה כדי לבדוק אם משכירים שם חדרים.

ח. לבדאן:

"קורטאקס" בשווייץ משלמים למשל רק מהשבוע השניה של השהיה במקום, והסכום אף הוא קטן. השבוע הראשון משוחרר כליל.

ר. המטיון:

גם אני מתנגד להטיל את התוספת הזאת על דיירי-המשנה, אבל כל דבר אפשר למתוח עד מעבר לגבול הגיון, ולא צריך ללכת יותר מדי.

ד. בר-רב-האי:

אני מתנגד לרשימה מפורטת של מקומות. בסעיף 2 נאמר: "רשות מקומית רשאית", כלומר: הדבר איננו חובה אלא רשות, וכל רשות מקומית תחליט אם יש לה טעם בהטלת ההיטל, אם היא משמשת בעונת הקיץ מקום קיט או לא, ואפשר להשאיר זאת לשיקולה ולא לחייב מספר רשויות להטיל זאת ע"י הכרזה של השר.

י. ישעיהו:

אני מוכן להסכים להכרזה, אבל החוק הזה צריך לחול רק על חדרים המיועדים להשכרה לצרכי הנראו ונופש ממש.

היו"ר ע. דגני:

כיוון שח"כ בר-רב-האי ושופמן צריכים לעזוב את הישיבה כדי להשתתף בישיבת ועדת הכנסת המתכננת עתה לדיון ב"נושא החדש" של חוק שירותי הכבאות - אנו דוחים את ההצבעה בסעיף זה לישיבה הבאה.

הרחלס: ההצבעה בסעיף 1(ב) תתקיים בישיבה הבאה.

סעיף 2
=====

היו"ר ע. דגני:

(קורא את הסעיף).

ח. לנדאו:

זהו הסעיף המכריע בחוק. שמענו משלחות רבות בעיה והתרשמנו מטענותיהן. לא נראית לי להיטותו של הפנים להיות מכניס כספים גדול למדינה. אל תגזימו בענין זה.

סעד איננו ענין של בתי-הבראה; זוהי חובה ממלכתית גם שהחוק אומר שרק מקומות שאין בהם סעד יקדישו את הכספים למטרות נופש.

אני מציע אפוא שהמכסימום יהיה 5% על המוסדות שהמכסימום לגביהם הוצע כאן הוא 10%. לגבי הקטיגוריה שהמכסימום הוצע הוא 20% - אני מסכים. אגב, אינני יודע מה זה "אולם משחקים". מחר יכולים לפתח מועדון קליעה לנוער, וימכרו שם תה. האם על זה תטילו 20%? לגבי מועדון קלף אני מוכן להסכים אפילו למאה-אחוז.

מר רובינשטיין:

כוונת החוק הזו היא לדרג. לגבי סוג אחד של אוריינטציה ייקבעו 15%, ולגבי סוג אחר - 20%.

ח. לנדאו:

לגבי סעיף 2(2) - אם מקום כלשהו היה מודרג ע"י דירוג ממסלתי בצורה שלא איפשרה לעירייה לגבות המס שרצתה - היא קבעה לה דירוג משלה ע"מ לגבות את המס. בכל מסעדה מוכרים כיום כוסית יין. יוצא שכל מסעדה המוכרת כוסית יין לא תהיה פטורה מהאחוז הגבוה, וצריך להקפיד פה מאד, ואני מציע שהוועדה תקבע סייגים.

מר רובינשטיין:

יש ועדת ערעורים ובי"מ ש גם לגבי הדירוג.

ח. לנדאו:

אשר לסעיף 2(3) - בניח שביתן לעירייה את הסמכות המבוקשת, והיא תדרוש מכל אחד לנהל חשבונות. הן כל בעל מסעדה קטן יוכל לשכור לו מנהל חשבונות מוסמך בגלל היטל הסעד? אני מציע אפוא שגם בשאלה זו יהיה דיון, כי הסעיף אינו מעשי.

ח. צדוק:

הסעיף הזה הוא באמת הציר המרכזי של החוק, ומבחינה להיכנס לפרטים אני רוצה להביע הרהור. בסעיף זה ניתנת סמכות לרשות מקומית להטיל היטל ע"י חוק עזר. ואגב, המלים "חוק עזר" כבר אומרות שהדבר שעון אישור של שר הפנים. ההיטל מוטל לפי סעיף זה על בני המוסד, ואילו בסעיף 15 ניתנת לבעל המוסד רשות להטיל זאת על הלקוח. לפי סעיף הדברים אנו רוצים שאת ההיטל ישלם בסופו של דבר הנהנה מהשירות, ואילו בעל המוסד צריך להיות הגובה את הכסף והאחראי לאי-הגביה. השאלה היא אם איננו יכולים להשיג אותה משרה עצמה ע"כ שנאמר שמטילים את ההיטל על מקבל השירות ישנית - שמטילים על בעל המוסד חובה לגבות את ההיטל, וכן שבעל המוסד חייב לשלם בין שגבה ובין שלא גבה. אינני רוצה להשאיר כאן שום פתח להתחמקות על המוסד, אבל החוק צריך להיות בנוי בצורה שישקף נאמנה את מה שאנו רוצים מקבל השירות הוא שישלם, והאחריות לגביה תהיה על בעל המוסד. רק בלידת בר-אני מוכן להסכים למבנה המוצע כאן, אבל קודם-כל צריך לשקול את האפשרות ש-

ש. פרלשטיין:

סעיף 2(2) נוגד את ההגדרה של "מוסד" כפי שישנה בחוק מלאכות ותעשיות, ושלפיה בית פרטי שיש בו פחות מ-6 מיטות אינו נקרא "בית אירוח".

הייתי רוצה שהחוק הזה יקבע בצורה הברורה ביותר שחובת התשלום היא על מקבל השירות, ושם מקבל השירות מסרב לשלם - הוא האחראי, ואותו צריכה הרשות המקומית לתבוע לדין.

ח. צדוק:

האם עיריית נתניה תגבה ממני בת"א תשלום בעד ארוחת-צהרים שאכלתי בנתניה ולא שילמתי עליה את ההיטל?

ש. פרלשטיין:

עכ"פ, האחריות צריכה להיות על מי שמסרב לשלם, ובעל המוסד אינו צריך להיות אחראי על כך. בגד הובאה לכאן הדוגמה של הסוכנות. הוגש לה חשבון מדויק בסך עשרות אלפי לירות היטל סעד, ע"י כל בתי המלון שבהם שהו העולים במשך תקופה של עד שנה, והסוכנות טרבה לשלם.

מר רוטנברג:

ואם הסוכנות מסרבת לשלם את שכר הלינה - מה אתה עושה? תתבע אותה לדין בעד ההיטל כמו בעד השכר.

ש. פרלשטיין:

החוק אומר לבעל המוסד: אתה חייב לשלם. אם תצליח לגבות זאת מהלקוח או לא - זה עניין הפרטי. ואני מציע שאם בעל המוסד הוכיח להצחת טעמים של הנוגעים בדבר שעשה הכל ע"מ להשיג את התשלום מהלוח ולא הצליח - הוא יהיה פטור מהתשלום הזה.

בשעתו ישנה ועדה של נציגי משרדי הממשלה והעיריית, ועדת קופרמן, שקיבלה פה אחד המלצות, והממשלה מסרבת לקבל אותן. בין המלצות הללו יש אחת בדבר מכסימום של היטל סעד בגובה של 5%.

אשר למועדוני-לינה - אם נלך בקיצוניות יתרה גם בעניין זה, נקטין בסופו של דבר את ההכנסות ולא נגדיל אותן, אם כי מבחינה עקרונית אין לי התנגדות להטיל עליהם מס יותר גבוה. כי יש מכסימום מסוימים שאנשים מוכנים לשלם. אני חושב אפוא ש-20% מספיקים גם כאן. כמו-כן צריך להוסיף שמועדונים המשמשים לצרכי חינוך וכו' - לא יחול עליהם ההיטל.

כאן אני רוצה לשלב את סעיף 4 הקשור בסעיף 2. הדרגה של המוסד היא פיקציה. אין כמעט קיוסם בארץ שאין לו רשיון או חצי-רשיון למשקאות חריפים, ויוצא שהחוק הזה יחול על כל הקיוסקים המוכרים מזג.

אשר לדירוג - יש לפטור את הסוגים עד דרגה 3 מחובת ההיטל, כי אלה הם מוסדות שאליהם מגיעים אנשים בעלי אמצעים מועטים, שאין להם ברירה אלא להגיע למקום כזה לאכול או ללון.

הרשויות המקומיות קובעות דרגות משלהן לכל מוסד, בניגוד לדירוג הממשלתי שהיה קיים, ומעלות את הדרגה לצרכי המס. עלינו לקבוע אפוא שהדירוג הממשלתי שנקבע הוא הקובע לצורך היטל זה, כי הוא נקבע ע"י ועדת מומחים לפי טיב העסק ולא לפי צרכי המס, ועלינו לפטור מההיטל את כל הסוגים עד דרגה 3.

ולגבי סעיף 2(3) - גם חוק מס-הכנסה קובע מי חייב לנהל ספרים: מי שמעסיק יותר מארבעה אנשים בענפים מסויימים וכו'. "ניהול הספרים" המוזכר בסעיף זה איננו יכול להיעשות על פתק, אלא צריך להיות בצורה מסודרת ומוכרת ע"י פקיד השומה, ולשם כך יצטרך העסק להחזיק מנהל חשבונות מיוחד לצורך היטל זה, מה שלא דורש אפילו מס-הכנסה. יוצא שבעל מוסד כזה יצטרך לנהל חשבונות עבור מס הכנסה - ובנפרד, עבור ההיטל הזה.

אני חושב אפוא שכל הסעיף כפי שמוצע איננו יכול להתקבל. לא ייתכן שבעל קיוסק קטן יהיה חייב בניהול ספרים, ואף אם תיקבע לו הדרגה הנמוכה - עדיין לא נאמר כאן שהדרגה הנמוכה פטורה מההיטל.

ח. צדוק:

אין החוק הזה בא להוות סנקציה פלילית על ניהול ספרים. אני רואה את ענין ניהול חשבונות כהוראה הבאה להקל על בעל המוסד, כדי שאת השומה ע"י ועדת שומה אפשר יהיה להפעיל רק בשאין ספרים מתנהלים ע"י בעל המוסד, ולא באופן שרירותי.

ד. הקט"ו:

אני מבינה שהחוק הזה בא להבטיח הכנסה מסויימת כדי לפתור בעיות מסויימות ברטוריות מקומיות. אבל לא ייתכן להפריז בהטלת מסים רק בגלל האספקט הפיסקלי שבכך. אני מתנגדת לעצם קיומם של מועדוני לילה, אבל הדרך להלחם בהם איננה ע"י מס כזה או ע"י הטלת מסים בלי גבול. אם הם אינם דרושים - צריך לחסל את מועדוני הקלפים בדרך אחרת, ומשם כך אני מציעה להשאיר את ה-20%, ולא יותר.

לא נראות לי המלים "אולם משחקים". יש מועדוני מפלגות וכו' שמשחקים בהם שח-מט ועוד משחקים שאינם אנטי-חיצוניים עלינו להבהיר אפוא שהכוונה איננה להטיל מס על אנשים הבאים לבלות את זמנם בדברים מועילים ומחנכים במקום במועדוני-לילה.

אשר לניהול הספרים - אני תומכת בדבריו של ח"כ צדוק. ניהול הספרים דרוש כהוכחה ולא כסנקציה. לא צריך להיות ניהול מסובך מדי של חשבונות, אבל צריך שיהיה משהו מסודר ומתקבל על הדעת, כי אחרת לא יוכל בעל מוסד להופיע אפילו בפני ועדת ערר כיוון שאין לו הוכחה. דרוש אפוא טופס שיגורתי ולא מכביד, שיכניס סדר בעניינים, מה שעושה למעשה כל עקרת-בית הרוצה להכניס סדר בתקציבה.

הדוגמה של הסוכנות איננה דוגמה. את הסוכנות אפשר לתבוע למשפט. אבל כאן מדובר על אדם שבא להתארח במלון, ואפ להתנות עמו מראש, ואם אינו מסכים לשלם את התוספת - לא יקבלו אותו למלון מלכתחילה. מה גם שמע"ף (1)2 אומר "עד 10%", ולא 10% אוטומאטית.

ה. א"א:

בעיני כל ההיטל הזה נראה קצת מפורקט, אפילו מצטים להלבישו באצטלא של סעד. כי אם סעד - מדוע דוקא בעלי עסקים אלה ולא כולם?

אני מסכים ללכת בדרך שהציע ח"כ צדוק. נטייל על בעל המוסד חובה לגבות את ההיטל. אבל אז, אם אנו הופכים אותו לגובה, עלינו לתת בידינו גם את האמצעים לגבות. והליכה למשפט אין בה משום עזרה. האם גם לגבי גובה של העירייה אנו נוהגים לומר: לך למשפט?

המבנה צריך אפוא להיות שאנו מחייבים א בעל המוסד לגבות את ההיטל, ונותנים בידינו אמצעים לעשות זאת. ולא ייתכן לומר לו: אם תצליח לגבות - מוטב; אם לאו - תשלם זאת מכיסך אתה.

אשר להנהלת החשבונות - אני חושב שצדק ח"כ פרלשטיין. במס-הכנסה האמצעי להשפיע על אנשים שינהלו ספרים הוא בכך שקובעים להם שומה הרבה יותר גבוהה, וכשבאים להקטינה - עליהם להביא הוכחה. אבל כאן מוטב לומר דברים יותר ברורים: שוועדת השומה חייבת לקבוע מסגרת להנהלת הספרים, ולא לתת בידיה רשות לקבל באורח שרירותי צורה אחת של ניהול ספרים, ולדחות צורה אחרת. צריך להיות תיאום בין הסעיף (3)2 וסעיף 10.

הי"ר ע. דגני:

אם אנו מקבלים את העקרון של הנהלת ספר המס לידן על הצורה הוא בשעיף 10.

י. ישעיהו:

הדרך שהציעו ח"כ אונא וצדוק אינה נראית בשנים קודמות היה נהוג שהפכנו את בעלי המוסדות הללו לגובים של המס הזה. הם גבו מתי שרצו, וגם היו מקבלי שירות שסירבו לשלם, ולא היתה נגדם שום סנקציה כיוון שאי-אפשר לדרוף אחרי כל אדם שנכנס למסעדה. אינני רוצה להטיל אשמה בבעלי המוסדות, אבל מצטיוני ראיתי דברים תמוהים: חשבונות על פתקה, ללא העתק, ושם הוסיפו את האחוז הנדרש מבלי שאיש ידע לפי איזה אומדן קבעו זאת.

אין לך אפוא ברירה אלא ללכת בדרך שהחזיקה מציע: לכלול זאת בתוך המחיר הכולל של השירות.

אינני נבהל מעניין ה-10%, ולא צריך להבה מקיוסק הטוכר מזג. עלינו לראות גם את מלון "המלך דוד" או "אכדיה", ואת ה-10% עלינו לראות כגג ולא כחובה, מה גם שבחוק הזה מובטח דירוג.

י. ישעיהו:

ה"כ פרלשטיין אמר שהעדיפות בזהגות בדירוג משלהן, שאיננו שווה לדירוג הממשלתי. איננו מביין את טענתו זו, כינון שכל מוסד שדרגתו עולה - מחירו עולים, ולא רק המס עולה, והם דוקא מעונינים בכך.

אשר להנהלת החשבונות - סעיף 2(3) נראה בעיני מיותר, כי בסעיף 10 באמר הדבר, הוא הסעיף המדבר על האומדן, והוא משאיר את התנאי של ניהול ספרים.

ש. פרלשטיין:

לגבי מלון "המלך דוד" אין אני מודאג. בת"י-מלון מסוג זה מוסרים חשבונות, ושם אין טיבוכים. שם גם האנשים משלמים את המס ללא ויכוח. הבעיה עומדת דוקא לגבי בעלי העסקים הקטנים, שבעליהם יודעים בקושי לכתוב. שם מרויח בעל העסק, העובד ביחד עם המשפחה, 250-300 לירות בחודש, ואם אדם כזה יהיה חייב עוד להעסיק מנהל חשבונות - יוצא שאתה מטיל עליו לא רק את ה-10% היטל, אלא עוד הוצאה לפחות של 250 לירות לחודש, דבר שלא יוכל לעמוד בו. איננו מתנגד אפוא להטיל את המס על בעלי עסקים מדרגה 4 ומעלה, אבל את האחרים, את הקטנים, צריך לשחרר. צוסיף לכך, מתי צריך בעל עסק קטן, העובד לבדו או עם המשפחה, לנהל את הספרים? בלילה בביתו, לאחר שעות עבודתו? דבר זה בכלל לא ייתכן.

הי"ר ע. דגני:

האם ניתן להביין מדוברין שאתה מסכים לסעיף הזה, בתנאי שהוא יחול על עסקים מדרגה 4 ומעלה?

ש. פרלשטיין:

פחות או יותר. במקרה שלא תקבל הצעת - אציע למחוק את הסעיף 2(3).

מר רוטנברג:

מתקבל כאן הרושם שאנו מציעים חוק חדש עם סנקציות וכו'. למעשה הדבר קיים גם עכשיו. נרבים את ההיטל, מנהלים חשבונות, והכרונזה היא שמי שמתאכסן במלון ומשלם את ה-10% - יקבל חשבון על כך, שהעתק ממנו ישאר במלון.

ה"כ פרלשטיין הסתמך פה על החלטות ועדת קופרמן בקשר עם ה-5%. אני רוצה לקרוא מספר משפטים מתוך הדו"ח וחונות - הדעת של אותה ועדה. היטל הסעד מהווה מקור הכנסה עיקרי לרשות המקומית - טוען הדו"ח - עבור מימון סעד, והיעדר מקור הכנסה זה בלי תחליף מתאים - צמצום את תלונתה של הרשות המקומית בדשות המרכזית של המדינה. אין הוועדה מקבלת את הטענה שהמס מהווה אפליה מיוחדת כלפי חלק של האוכלוסיה. הוא אינו צורך פחות או מפלה יותר מכל מס עקיף אחר. קיימים ליקויים חמורים בשטח גביית ההיטל; הנוהג של גביית ההיטל בדרך של מו"מ והסכמים הוא שרירותי ונפסד, והוועדה מעריכה שקיימת מידת גדולה של התחמקת ויש השתמנות ממש זה. ההכנסות ממש זה במרכות בהרבה מאלו שהיו יכולות להיגבות. הוועדה סבורה שניתן לתקן ליקויים אלו ע"י שילוב האמצעים הבאים: הטלת חובה, מתן חשבונות על טפסים מוכנים מראש שיסופקו ע"י הרשות המקומית, יצירת קשר בין מנגנון הרשות המקומית ובין מחלקות האוצר המתאימות. הוועדה בדעה שיש להטיל את ההיטל בצורה אחידה, ללא הצמדה לדרגות הקיימות של מ"י - מלון, בשיעור שלא יעלה על 5%, מהטעמים. שאחד מהם הוא: לחסל את גביית בעלי בת"י-האירוח לברוח מהדרגות הגבוהות לדרגות הנמוכות יותר ולקסיין ע"כ את תשלום ההיטל.

מתוך המלצות הוועדה אנו רואים אפוא שאין העיקר בעניין ה-5%. שר הפנים לא קיבל את טענתה זו כינון ש-90% מהדרגות 3,2,1 אינם משלמים יותר מ-5% מס ממילא, לפי דירוג העיריות. הדרגות 4-5 משלמות 10%, ולפעמים הגיעו גם ל-20%.

ח. לנדאן:

אני מבקש אינפורמציה על היחס הזה, כפי שהסביר מר רוטנברג, עפ"י הדירוג הממשלתי לא דירוג העיריות.

מר רוטנברג:

הדירוג הממשלתי קיים היום רק לגבי בת"י - מלון. לגבי מסעדות אין עוד כיום דירוג ממשלתי. בחוקי העזר שנתקבלו בזמן שהיה דירוג ממשלתי נקבע במפורש שהדרגות של העיריות יהיו בהתאם לדירוג הממשלתי. רק במקומות בהם נקבע דירוג העיריות כשלא היה הדירוג הממשלתי - יש דירוג שונה. אם לקבל את הצעת ה"כ לדאן, יוצא שעל מלונות כמו "המלך דוד" צריך יהיה להקסיין את המס מ-10% ל-5%, ואני חושב שזה אינו צורך.

1000000:

אחד הנימוקים של שר הפנים כשלא קיבל
על הצעת ועדת קופרמן לגבי ה-5% האחידים היה שזה נוגע רק לבתי מלון
בדרגות 3-4, ומשם כך אינני מציע לקבל את הצעת ח"כ פרלשטיין בנקודה זו.

אשר להצעת ח"כ צדוק בדבר הגביה מהלקוח
אנו מוכנים לקבל זאת, ואפילו נכניס זאת לחוק. בחוקי העזר יש עובשין על
מי שעובר על כך, עד 100 לירות קנס. אנו מוכנים לקבל את הצעת ח"כ צדוק
האומרת שבעל העסק חייב לגבות זאת, אבל בתנאי שאם לא יצליח לגבות - ישלם
זאת הוא. כלומר שהמספרון שלא יקבל את ההיטל מהלקוח חל גם לגבי התשלום
בעד האוכל, ואם הצליח לגבות את התשלום הזה - היה צריך להצליח לגבות גם
את ההיטל. ואשר לסוכנות - שילכו לביהמ"ש.

1000000:

האם ישלם לעירייה ויילכו להתדיין עם
הסוכנות, או שיחכו עם התשלום לעירייה
עד לבירור הדיונים?

1000000:

אם המדובר במוסד כמו הסוכנות - אזי מס
שיחכו בתשלום עד לצמד הבירור.

אשר להנהלת החשבונות - יש לנו היום חוק
עזר בדבר הנהלת חשבונות, ואני מבקש שלא להזיז. חוקי העזר בדבר הנהלת
החשבונות מכוננים בעיקר לגבי מתן חשבון לאורח, וגם ניהול חשבון שוטף של
כל החשבונות המוגשים ע"י בתי-המלון. אם בעל עסק רוצה אפוא בכל יום בפנס
מה היום הבוטומי - אין זה צי הול כפונים המחייב מנהל חשבונות מיוחד, ואי
זה מספר כל-כך.

אשר לדרגות - גם ענין זה איננו אכזרי כ
כך במציאות. לי לא ידוע על שום מקרה (לגבי בתי-מלון) שרשות מקומית דירג
אותם אחת לאחר שנקבע עבורם הדרג הממשלתי, אם כי ייתכן שיש דיפרנציאצ
במקומות בהם נקבע דירוג העיריות לפני הדרג הממשלתי, כפי שכבר הזכרתי.
אבל יש עובדה של מספר בתי-מלון שרוצים לדרג אותם בדרגה 4 בדרג הממשלת
ואילו הם ורשו לדרגם בדרגה 3, כי לא רצו לקחת כל-כך הרבה כסף כפי שמחיי
דרגה 4 כיוון שחששו שאורחים לא יבואו אליהם במקרה כזה.

עכ"פ, סעיף 11 נותן אפשרות לפנות לוועד
עירי גם לגבי קביעת הדרגה, ואם בעל העסק יוכיח שהעירייה והממשלה קבעו
דרגים שונים - יקבע ביהמ"ש איזו משתי הדרגות שנקבעה היא הצודקת.

אשר לסנקציה - הסנקציה צריכה להיות מוט
כחוק העזר ולא כאן, כי הביצוע הוא באמצעות חוקי עזר, ולכן אני מציע לקב
את סעיף כפי שמוצע כאן.

1000000:

אנו חוזרים עתה מוועדת הכנסת, שם דנו
בענין העלאת הטענה של "נושא חדש" לגבי
סעיף המספרון בחוק שירותי הכבאות. הוחלט שם לדחות את המסך הבירור לישיבה
אחרת.

1000000:

אם לחזור לחוק היטלי מעד, לסעיף שבו אנו
עוסקים - בדיוני לומר לחברים המציעים
היטל בשיעור של 5% שהם מסתמכים על החלטות של ועדה שהמליצה על אחידות
בהיטל, על שיוון. אני סבור שזהו שיוון שיש עמו עוול, כיוון שהדירוג הוא
חלק יסודי של החוק המוצע כאן.

לגבי ניהול החשבונות אני מציע לשקול אם
בסעיף 2(3) לא רצוי לומר: הוראות בדבר הנהלת חשבונות ע"י בעלי מוסדות
לסוגיהם - כלומר: לפתוח אפשרות שלגבי מלון יחייבו דברים יותר מדויקים,
ואילו לגבי מוסדות שבהם הסידורים המעשיים אינם מאפשרים זאת - אפשר יהי
להסתפק בפחות, או אף לוותר בכלל.

אני חושב שכדאי שנקבע ברורות כי חובת
התשלום חלה על הלקוח, ובציד את בעל המוסד בכל האמצעים המשפטיים לגבי ה
יגיד רואה במס הזה מס עקיף, והוא הופך להיות חלק מהמחיר שהלקוח משלם עבור
שירות. על הגביה הזאת צריכים אפוא לחול כל הדינים החלים על גביית המח
למרים שבעל העסק לא צריך להיות חייב לשלם מה שלא גבה מהלקוח. אני חושב
יש עליו חובת גביה, ויש בידו כוח גביה, וכשם שאינו יכול לבוא לספקיו

ח. צדוק:

ולטעון שאיננו יכול לשלם להם כיוון שלקוחותינו לא שילמו לו - כך איננו יכול לבוא לעירייה ולטעון שלא ישלם לה את ההיטל כיוון שמסיבה זו או אחרת לא גבה זאת מהלקוח.

הצעתו היא אפוא שמבנה החוק יהיה כדלקמן: חובת התשלום על הלקוח; התשלום הזה יתווסף למחיר; בידי בעל המוסד הכוח לגבות זאת כחוב, ממש כמו את המחיר; שקיימת חובה על בעל המוסד לשלם את הסכומים שהוא זכאי לגבות - לעירייה, ושהחובה הזאת מוטלת עליו בין שגבה ובין שלא גבה מהלקוח.

האם סעיף 15 איננו עטנה לדברים אלה? י. ישעיהו:

לא לגמרי. ח. צדוק:

במקם לכתוב בסעיף 15 "בעל המוסד רשאי..." צריך לכתוב שם: "בעל המוסד יגבה", וזהו כל ההבדל. מר רוטנברג:

המבנה שהצעתו אני, בתוצאתו הוא כמו שאומר החוק, אבל מבחינה מעשית הוא נוטל את העורך מהטענה שחובת התשלום היא על בעל המוסד ולא על הלקוח. ח. צדוק:

האם ח"כ צדוק מסכים להתחיל את החוק כדלקמן: רשות מקומית רשאית בחוק עזר להטיל על מקבל שירות במוסד שבתחומה, היטל...", כלומר: קודם-כל לומר שהעירייה מטילה זאת על מקבל השירות, במקם להתחיל במלים שההיטל מוטל על בעל המוסד שיגבה זאת ממקבל השירות? ש. פרלשטיין:

אני מציע שאם המבנה שהצעתו יתקבל בשלמותו - נבקש מהיועץ המשפטי להביא לנו נוסח בלבוש משפטי של ההצעה הזאת על כל חלקיה. ח. צדוק:

עקרונית אני מקבל את הצעת ח"כ צדוק. אינני מסכים עמו בנקודה אחת: שאני יכול באופן החלטי להטיל את החובה על בעל המוסד גם בעד הסכומים שהיה רשאי לגבות ולא גבה. בענין זה צריך להשאיר גמישות. מ. ארנא:

ביחס לאחוזים הייתי מציע להבדיל כבר כאן, ולומר: עד 10% בדרגות הגבוהות, ועד 5% בדרגות הנמוכות.

נדמה לי שהצעתו של ח"כ צדוק צריכה למצוא ביטוי בסעיף 15, ועלינו להשאיר בחוק קודם כל את החובה של ההיטל על בעל המוסד. סעיף 15 יאמר: מקבל השירות חייב לשלם לבעל המוסד. כי אחרת אין כל מקום לוועדת השומה וכו'. אם הצעתו זו לא תתקבל - אני מציע לקבוע בסעיף 2 שרשות מקומית רשאית להטיל בחוק עזר חובת גביה בסכום שלא יעלה על 5%. מר רוטנברג:

אני מתייחס לבעיה זאת כאל מס קניה על סחורה שמגישה המסעדה. ההבדל הוא בכך שסחורה רגילה אינה נמסרת ללקוח עד שהוא משלם, ואילו את הסחורה הזאת אי אפשר להחזיר. ואיך אפשר להטיל אחריות על בעל המסעדה על שלא גבה כשהלקוח אינו רוצה לשלם? מה גם שהכנסות הרשות המקומית תגדלנה אם האחוז לא יהיה כל-כך גבוה, כי ייתכנו מקרים שבעל העסק יעשה הסכם עם הלקוח שהוא ישלם קצת יותר לבעל העסק, ולא ישלם את ה-10% של ההיטל, מה שלא כדאי יהיה לעשות אם ההיטל יהיה רק בגובה של 5%. ככל שהיטלים אלה עולים - קשה יותר לגבות אותם, וכבר ראינו זאת לגבי הסיגריאות. אני מציע אפוא מכסימום של 5% במקום 10%. י. שופמן:

בעקבות דבריו של ח"כ צדוק בחס למבנה החוק ברצוני לומר שסעיף 2 צריך להיות בנוי כך: יביא לגביטול סעיף 15. מתוך סעיף 2 צריכים להיות שני דברים ברורים: הטלת חובה היא על בעל המוסד, וזכותו לגבות זאת מהלקוח. זכות ולא חובה. ייתכן וקרה אחד מתוך אלף שאדם נכנס למסעדה, אוכל ואינו משלם את ההיטל. אבל האם זהו הנוהג? לא ייתכן לומר: נטיל את החובה על הלקוח, שמא הוא לא ישלם עבור האוכל. אם לא שילם עבור האוכל ובעל המסעדה הפסיד על כך 5 ל"י - יפסיד עוד 250 פרוטות של ההיטל. ד. בר-רב-האי:

היו"ר ע. דגבי:

יש מספר הצעות לגבי מבנה החוק, ואח"כ יש הצעות לגבי הסעיפים המשתבצים במבנים

המוצעים.

לגבי המבנה - יש הצעה של ח"כ, שנתקבלה בי סודה ע"י נציג משרד הפנים. את הנוסח המדויק יביאו לנו היועצים המשפטי אבל עלינו לקבוע להם את ההנחיה הכללית. אח"כ נחליט לגבי גובה האחוז. ברוי לכך יש הצעה של ח"כ הקטין: למעט אולם למשחקים חינוכיים, וכל הצעה של פרלשטיין לקבוע את סולם הדירוג על שני סוגים בלבד: עד דרגה 3, ו-4 ומעל

ש. פרלשטיין:

אני מציע להתחיל את החוק במלים: "אשר מקומית ושאינו בחוק עזר להטיל על מקבל שירות במוסד היטל שלא יעלה על הגובה שייקבע."

היו"ר ע. דגבי:

בקשר להצעת ח"כ הקטין לגבי מועדוני ספל וכו' - אני מציע לכתוב "למעט מוסדות שאינם עסק".

מר רוטנברג:

יש הגדרה של מוסד, ויש הגדרה של שירות, וצריך לקרוא את שניהן ביחד ואז אין צורך בהצעת היו"ר כיוון שכאשר קוראים הכל יחד מתברר שבלאו הכי ההיטל לא יחול על מועדוני מפלגות.

היו"ר ע. דגבי:

אבל ייתכן שבמועדון כזה מוכרים תה ועוג ואלו רוצים שהדבר יהיה פכוסה.

אשר לגובה האחוז, יש הצעה אחת האומרת: עד 10%, והדירוג ייקבע ע"י העיריות. הצעה אחרת אומרת: לקבוע בחוק את המוסדות שישלמו עד 10% ואת אלה שישלמו עד 5%. הצעה שלישית אומרת: לגבי מולם עד 5%, והצעה רביעית של ח"כ פרלשטיין: עד דרגה 3 - פטורים בכלל, ומדרגה 4 באופן אחיד 5%.

הרחקט: 1. לקבל את ה-20% לגבי מועדוני לילה ומועדוני קלפים, לפי הצעת החוק;

2. לקבל את ההצעה האומרת להוסיף: "למעט מוסדות שאינם עסק" (משחק שח-מט במועדוני מפלגות וכדומה). היועצים המשפטיים יבסחו את הפסקה.

3. לקבל את הצעת ח"כ צדוק שבעקרונה אומרת: חובת התשלום על הלקוח; התשלום יתווסף למחיר; בידי בעל המוסד הכוח לגבות זאת כחוב, כמו את המחיר; קיימת חובה על בעל המוסד לשלם לעירייה את הסכומים שהוא זכאי לגבות, והחובה הזאת מוטלת עליו בין שגבה ובין שלא גבה מהלקוח. היועצים המשפטיים יבסחו זאת.

הסתייגות: ח"כ פרלשטיין, שופמן.

4. לגבי אחוז ההיטל - לא לקבל את הצעת ח"כ פרלשטיין בדבר פטור עד דרגה 3 ו-5% ללא הבדל מדרגה 4 ומעלה.

הסתייגות: ח"כ פרלשטיין, שופמן.

5. לא לקבל את ההצעה של "עד 5%", אלא התקרה תהיה 10%.

הסתייגות: ח"כ פרלשטיין, שופמן.

6. לא לקבל את הצעת ח"כ אונא להפריד: לגבי הדרגות הגבוהות - תקרה של 10%, ולגבי הדרגות הנמוכות - תקרה של 5%, ושהעיריות יקבעו בחוקי עזר את הדירוג.

הסתייגות: ח"כ מ. אונא.

30.6.59 - מפנים

הרחלט:

7. לגבי הנהלת החשבונות תוצע ע"י היועצים
המשפטיים הצעה המאפשרת גמישות לגבי
החובה שתוטל על מוסדות גדולים לעומת
מוסדות קטנים.

(הישיבה נועלה ב-11.05)